

SNG NOVA GORICA - Plesna etuda

Migrantski val in breme tujstva

Ze v izhodišču se ni mogoče izogniti močno sodobni naravnosti, ki jo izraža dramska plesna etuda. *Kdo se boji črnega moža*, ki je ta četrtek kot izvenabonmajska ponudba premierno zadihala na velikem odru Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, namreč zelo eksplicitno odpira vprašanje tujstva, natančneje ksenofobije. Naš čas in v njem te tedne in dneve zaznamuje migrantski val, ki je zajel Evropo in ki ga Evropa ne zna razrešiti, razen s tem, da postavljajo posamezne države bodeče žice in dvigajo zidove. Je to strah pred navalom tujcev? Je to samobrambni mehanizem, ki sproža postavljanje okopov pred tujci? Je to beg pred smrtjo in minljivostjo, na kar nas opozarja že zgodovinski poduk, da je rimski imperij propadel tudi zaradi tega, ker so vanj začela vdirati dru

ljudstva oziroma osvojenih ljudstev ni znal pripraviti do sobivanja?

Predstava v zamisli in izboru besedil **Tereze Gregorič** in **Ivana Peternelja** skuša prebuditi v človeku humanistične vzmeti, ali vsaj pomisel, kakšen je naš odnos do tujcev. Da bi to dosegla in mogoče celo odgovorila na zgornja vprašanja, se poslužuje besedne moči Daneta Zajca, Charlesa Baudelaira, Gregorja Strniše, Ingmarja Bergmana, Williama Shakespeara in Alberta Camusa. Izbor tekstov vodi v smer izrazite poetizacije in introspekcije tujstva, ki s tem ni zamejeno le migrantski vidik, ampak se zareže v intimo posameznika z grozljivim spoznanjem, da živi tujec lahko v vsakomur in da je vsakdo lahko drugemu tujec, tudi doma, med svojci. To izrazito lirično rdečo nit pa prekinjajo citati iz knjige slovenskih zakonov o tujcih ali enciklopedični zapisi o selitvi ptic, ki naj bi potrjevali vzporednice o preseljevanju ljudstev, ki so stalnica človekovih civilizacijskih obdobj. Škoda, da se ti prozaično konkretni elementi zagostijo v predstavo in ji prekinjajo ter izvotljivo simbolno metaforični tok, sestavljen iz zvokov, besed, spevnosti, plesa in glasbe. Predvsem pa sugestivne igre luči, ki zaznamuje zdaj temo zdaj svetlobo, zdaj obraz zdaj telo, zdaj noč in zdaj dan. Predstava, ki jo je režijsko podpisal Ivan Peternelj, ni strnjena pripoved, odrsko dogajanje je ujeto v zburjanje in obuditev občutkov, pa naj gre za ples **Michla Rynia** in **Nastje Bremec** ali za besede **Marjute Slamič** (Ona, Reka, Smrt), **Gorazda Jakominija** (Tujec, Volk, On) in **Ane Facchini** (Poeta). S svojo glasovno kadenco so igralci risali posebno molovsko atmosfero, ki jo je poudarjal gib obeh pesalcev, kot da bi šlo za prepletanje boja med dobrim in zlim in za nemoč, da bi dokončno odgovorili na vprašanje, kaj sta tujstvo in tujec, čeprav se s pojmovnostjo in konkretnostjo obojega vsakodnevno srečujemo. Ta odprti oklepaj so igralci postavili prepričljivo in izpovedno jasno.

Zanimiv presek in izsek močno aktualne problematike (evropske krize) so opazno oblikovali še kostumografinja **Barbara Stupica**, avtor glasbe **Mitja Vrhovnik Smrekar** in oblikovalec svetlobe **Jaka Šimenc**. Predstava je tehnično-uprizoritveno sugestivna, skrivnih čustvenih strun gledalca pa se močneje ne dotakne, kaj še le, da bi prebudila tisti del tistega koticika, ki je v nas: odnos do tujcev in tujstva.

Marij Kuk